

Ticarî Dışa Açıklık, Çin Faktörü ve Deflasyon

Rasim Yılmaz* - Cüneyt Koyuncu**

1. Giriş

Bu makale 1990'lı yıllar boyunca dünya çapında gözlemlenen enflasyondaki düşme trendi ile ticarî dışa açıklık (ve özellikle Çin'in dış ticarete açılması) arasındaki potansiyel ilişkiyi konu almaktadır. Çalışmada globalizasyon, liberalizasyon ve hükümetlerin ekonomi içindeki rolünün azalmasından kaynaklanan rekabet seviyesindeki artışın enflasyon üzerindeki etkileri araştırılmıştır.

Geride bıraktığımız 10 yıllık sürede (1993'den beri) küresel enflasyon %30'dan %4'ler seviyesine düşmüştür. Gelişmiş ülkelerdeki enflasyon 1980'lerin başlarında ortalama %8'ler seviyesindeyken, 2000'lerin başlarında ortalama %2'ler seviyesine gerilemiştir. Enflasyonun gelişmekte olan ülkelerde izlediği trend daha çarpıcıdır: 1980-1984 aralığında ortalama %31,4 seviyesinde olan enflasyon oranı, 2000-2003 aralığında ortalama %6'lar seviyesine gelmiştir (Bkz. Tablo 1).

---

* Yrd. Doç. Dr., Dumlupınar Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

** Yrd. Doç. Dr., Dumlupınar Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü Öğretim Üyesi.

Teorik olarak, ekonomiler daha rekabetçi oldukça fiyatlar daha esnek duruma gelecektir. Bir ekonomide fiyatlar ne kadar esnek ise, para politikasının reel ekonomi üzerindeki etkisi de o kadar az olacaktır; dolayısıyla, sürpriz enflasyondan kaynaklanabilecek kazançlar da o kadar az olacaktır. Böyle bir ortamda, para otoritelerinin sürpriz enflasyon yaratarak üretim/istihdam miktarını sistematik olarak artırma istekleri azalacaktır. Sonuç olarak, merkez bankasının anti-enflasyonist politikalarının kredibilitesi artacak ve enflasyon düşme trendine girecektir.

Rekabete kapalı ekonomilerde, mal ve işgücü piyasalarındaki tekeli yapıları ve eksik rekabetten dolayı, tekeli bir piyasa seviyesindeki istihdam ile rekabetçi bir piyasa seviyesindeki optimum istihdam arasında bir fark olacaktır. Tekeli bir piyasadaki istihdam seviyesi rekabetçi bir piyasadaki doğal istihdam seviyesinden daha aşağıda olacaktır. Böyle bir durumda, para otoriteleri sürpriz enflasyon yaratmak suretiyle reel üretimi artırabilir (çünkü beklenmeyen parasal şoklar hem fiyatları hem de reel üretimi etkiler) ve böyle bir ortam para otoritelerinin enflasyon yaratarak üretim/istihdam oranını artırma isteğini teşvik edecektir. Enflasyon yaratma konusunda güçlü teşvik edici unsurların bulunduğu ülkelerde enflasyon daha yüksek olacaktır. Enflasyon sürprizi yaratmadan kaynaklanan kazançlar (üretim olarak) ne kadar büyükse, hükümetin böyle bir enflasyon sürprizi yaratma konusundaki isteği de o kadar fazla olacaktır. Tekeli istihdam seviyesi ile rekabetçi optimum istihdam seviyesi arasındaki fark ne kadar az olursa, beklenmeyen enflasyondan kazanç o kadar az olacaktır ve merkez bankasının izleyeceği anti-enflasyonist politikanın kredibilitesi de o oranda artacaktır.

Baro ve Gordon (1983) modelini kullanan Romer (1993), ticarî dışa açıklığın bir hükümetin sürpriz enflasyon yaratma istekliliğine ket vurduğunu savunur; çünkü, ticarî dışa açıklık enflasyon sürprizi yaratma yoluyla elde edilecek kazançlara karşı bir fren görevi görecektir.

Romer (1993) göre, enflasyon ve ticarî dışa açıklık arasındaki negatif ilişkiyi sağlayan aktarım mekanizması “ticaret hadleri etkisi” dir. Dışa daha açık ekonomi sürpriz enflasyondan daha az fayda sağlar (ve bu nedenle de daha az enflasyon yaratır), çünkü yurt içi üretimdeki genişlemenin yaratacağı negatif ticaret hadleri etkisinden daha fazla etkilenir (zarar görür). Bu mekanizma şu şekilde çalışmaktadır: Beklenmeyen parasal genişleme yurt içi üretiminin yurt dışı üretime göre artmasıyla sonuçlanır. Yurt içi üretimin yurt dışı üretime göre göreceli artışı, dünya fiyatlarını etkilemek yoluyla, reel devalüasyona yol

daha da artması ve beklenen üretim kazancının azalması anlamına gelir. Bu etkiler, dışa daha açık ekonomilerde daha fazla meydana gelir. Sonuç, denge enflasyon oranının daha düşük olmasıdır. Böylece, göreceli fiyatlarını etkilemeyecek kadar küçük bir ülkenin para otoritesi için bile sürpriz enflasyon yoluyla kazanç sağlama istekliliği az olacaktır ve bu ekonomiler için de dışa açıklık ile enflasyon arasında ters ilişki mevcut olacaktır.

Sonuç olarak, bir ülke ekonomisinin ticarî olarak dışa açıklığı para politikasının üretimi etkileme becerisini azaltırken, enflasyon üzerindeki etkilerini arttıracaktır. Ekonomi dışa daha açık oldukça, veri bir para arzındaki değişimin enflasyon (üretim) etkisi daha büyük (küçük) olacaktır ve aynı para politikasının üretim ve fiyat etkileri ülkelerin dışa açıklık derecesine bağlı olarak farklı olacaktır. Meselâ, aynı parasal genişleme ithal malların ülke içi tüketimin %80'nini oluşturduğu Belçika'da, ithal malların ülke içi tüketimin %10'nunu oluşturduğu Hindistan'a göre daha farklı sonuçlar doğuracaktır. Liberalizasyon, globalizasyon ve dışa açıklık sadece reel fiyatlar üzerinde aşağı doğru bir baskı oluşturmakla kalmaz, aynı zamanda da merkez bankalarının beklenmeyen enflasyon yaratma isteklerini azaltır; böylece, uzun dönemde daha az nominal fiyat enflasyonuna yol açar.

Romer (1993)'in çalışması 1973–1990 yılları arasını ve 114 ülkeyi kapsamaktadır. Çeşitli tutarlılık testlerini kullanan Romer (1993), dışa açıklık ile düşük enflasyon arasındaki ilişkinin istatistikî olarak anlamlı, miktar olarak büyük ve oldukça güçlü olduğunu bulmuştur. Fakat ilişkinin gelişmiş ülkeleri içine alan (OECD ülkeleri) bir örneklem için zayıf hâle geldiğini gözlemlemiştir. Bu durumun bağımsız merkez bankası gibi farklı kurumsal uygulamalardaki farklılıklardan kaynaklanabileceğini savunmaktadır. Lane (1997), Campilo ve Miron (1997), diğer değişkenlerin kontrol edilmesi durumunda, ilişkinin gelişmiş ülkeler için dahi güçlü olduğunu göstermişlerdir. Arellano ve Bover (1995) ticarî dışa açıklık ile düşük enflasyon arasındaki nedensellik ilişkinin yönünün ticarî açıklıktan düşük enflasyona doğru olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Diğer bir deyişle, enflasyon bağımlı değişkendir. 1990'lı yılları da çalışmalarına dahil eden Gruben ve McLeod (2004), ticarî dışa açıklık ve enflasyon arasındaki ilişkinin 1990'lı yıllar boyunca daha da güçlendiğini ve 1990'lı yıllar boyunca dışa daha açık ülkelerin daha az dalgalanan enflasyon oranına sahip olduklarını bulmuşlardır.

Bu çalışma, 1990'lı yıllar boyunca ticarî dışa açıklık ile enflasyon arasındaki ilişkinin güçlenmesinin nedenlerinin birinin de Çin'in söz konusu yıllarda

1990 yılında Çin'in dünya ihracatındaki payı %1,2 iken, bu oran 2002 yılında %4,2'ye ulaştı (Bkz. Tablo 3). 1988 yılında ihracatçı ülkeler sıralamasında 9. sırada yer alan Çin, 2002 yılında 5. sıraya geldi (Ryan, 2003).¹

Tablo 3 : Çin'in Toplam Dünya İhracatındaki Payı

Yıl	1990	1995	2002
Çin'in Toplam Dünya İhracatındaki Payı	1,2	2,0	4,2

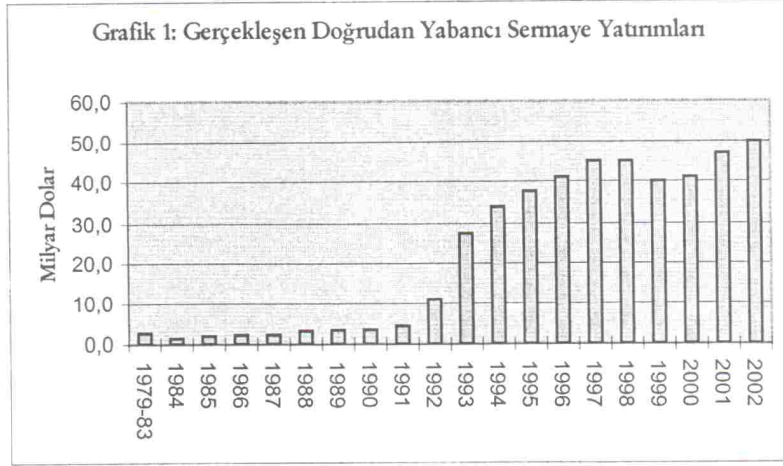
Kaynak: The World Bank (2003), World Development Indicators.

Dünya Ticaret Örgütü'ne katılma isteği içindeki Çin, 1990'lı yıllar boyunca ticari engelleri azaltma ve tarifeleri kaldırma politikası izlemiştir. 1990'ların başlarında Çin, dünyadaki ortalama ticaret tarife oranlarının en yüksek olduğu ülkeler arasındaydı: 1991-93 yılları arasında ortalama ağırlıklı en çok kayırılan ülke tarife oranı %30,6 idi. 1995 yılındaki Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Toplantısı'ndan sonra, ağırlıklı ortalama tarife oranı %28,1'den %19,8'e düşmüştür. Çin'in Dünya Ticaret Örgütü'ne katıldığı yıl olan Aralık 2001 tarihinde ithal mallar üzerindeki ortalama tarife oranı %15,3'e düşmüştür (EIU, 2003).

1992 yılındaki reformlardan sonra, komşu ülkeler ve sanayileşmiş ülkeler ile olan ticaret hızla gelişme gösterdi. Japonya, Güney Kore, Singapur, Tayvan, Endonezya ve Malezya ile olan ihracat ve ithalat hızla yükseldi. 2002 yılında Çin'in toplam ticaretinin %60'ını Asya ülkeleri ile olan ticaret oluşturmaktadır. Japonya, Çin'in 3'üncü en büyük ihracat pazarı ve en çok ithalat yaptığı ülke durumuna geldi. 2003 yılı itibariyle, Çin toplam ihracatının %21,3'ünü ABD'ye yapmaktadır ve ithal mallarının %8,8'i ABD'den gelmektedir. Avrupa Topluluğu da diğer bir önemli ticari ortak durumuna gelmiştir.

Nerdeyse sonsuz ucuz işgücü arzı, yabancı sermayeyi çekme yeteneği, piyasa ekonomisine yönelik reformlardan ve yabancı şirketlerle ortaklıklardan kaynaklanan verimlilik artışı, rekabetçi kur sistemi ve diğer düşük üretim maliyetleri Çin'in ihracattaki karşılaştırılabilir üstünlüğünün kaynaklarını oluşturmaktadır. Sonsuz işgücü arzı, düşük işçilik ve işçilik-dışı maliyetler ve yükselen verimlilik Çin'i üretim için cazip bir yer durumuna getirmiştir. Japonya, ABD, Tayvan, Güney Kore ve diğer ülkelerdeki düşük işçilik ve işçilik-dışı maliyetler arayışındaki birçok üretici, üretim süreçlerinin emek-yoğun kısımlarını Çin'e

¹ Eğer Hong Kong üzerinden yapılan yeniden-ihracatlar dikkate alınrsa, Çin'in Almanya'nın arkasından 3. sırayı aldığı görülür.

Kaynak: National Bureau of Statistics, China Statistical Yearbook, çeşitli yıllar.

Doğrudan yabancı sermaye yatırımları 1992-1996 yılları arasında esas olarak Asya ülkelerinden gelirken, 1996 yılından sonra endüstriyel ülkelerin yabancı sermaye yatırımları içindeki payı hızla yükselmiştir (Bkz. Tablo 5).

Tablo 5: Ülkelere Göre Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları (1985-96)

	Milyar Dolar	%
Hong Kong & Macau	102,0	58,0
Tayvan	14,7	8,4
USA	13,9	7,9
Japonya	14,1	8,0
Güney Kore	4,3	2,5
İngiltere	3,4	1,9
Fransa	1,3	0,7

Kaynak: EIU (1998).

Çin'in toplam ihracatının yaklaşık %50'si yabancı sermayeli şirketler tarafından gerçekleştirilmektedir. 1992 yılında sanayi ürünleri ihracatının %20'sini (17.4 milyar dolar) yabancı sermayeli şirketler üretirken, 2002 yılında bu oran %52.2'ye ulaşmıştır (169.9 milyar dolar) (Bkz. Tablo 6).

Çin'in dünya ihracatındaki payı arttıkça, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki benzer mamulleri üreten birçok üretici, ihracatçı ve kalifiye olmayan işçiler Çin ihracatının kendi sektörlerinde yarattığı olumsuz etkilerden artan oranda şikâyet etmeye başladılar. Özellikle oyuncak, tekstil ve temel sanayi mamulleri gibi basit sanayi ürünlerinin yerli üretici ve ihracatçıları Çin'in neden olduğu artan rekabetin mamul fiyatları üzerinde aşağı doğru baskı oluşturduğunu ve yurt içi ve yurt dışı piyasalarını kaybettiklerini öne sürdüler. Aynı zamanda, kalifiye olmayan işçilerin ücretlerinin Çin'den gelen ucuz ürünlerle rekabeti korumak için azaldığı ifade edilmeye başlandı. Diğer yandan, Çin'den gelen ucuz mamullerin ithalatçı ülkelerin tüketicilerine yararlar sağladığı öne sürüldü: Tüketicilerin hayat standartları kaliteli ürünleri ucuza aldıkça artmaya başladı (Angang, 2003; Ryan, 2003).

Alt kalemler olarak baktığımızda, 1996'dan bu yana, global piyasadaki petrol dışındaki ürünlerin fiyat endeksleri sürekli olarak aşağı doğru gitmektedir. 1997 seviyesi ile karşılaştırıldığında enerji sektörü dışındaki ürünlerin fiyatları %32, tarımsal ürünlerin fiyatları %41 ve hammadde fiyatları %30 azalmıştır. Gelişmekte olan ülkelerin ihracat ürünlerinin fiyatları gelişmiş ülkelere göre daha fazla düşmüştür: 1997-2001 aralığında 5 büyük sanayileşmiş ülkenin ihracat ettiği sanayi ürünlerinin birim değeri sadece %7 oranında düşmüştür (Bkz. Tablo 8)(Angang, 2003: 3).

Tablo 8: 1997-2001 Aralığında Ürün Fiyat Endekslerindeki Değişim (%)

Enerji Dışındaki Ürünler	-32
Tarımsal Ürünler	-41
Gübreler	-14
Gıda Maddeleri	-23
Hammaddeler	-30
Metaller ve Mineraller	-9
Demir ve Çelik	-17
Ham Petrol	29
G-5 Ülkelerinin İhracat Sanayi Ürünleri Birim Değeri	-7

Kaynak: World Bank (2002b), s.342.

ABD'nin Çin'den yaptığı ithalat arttıkça, 1988-2001 yılları arasında ABD'deki televizyon fiyatları yılda ortalama %9, araç-gereç fiyatları %1, spor alet ve edevatı %3 oranında düşmüştür. Çin'den ithal edilen benzer malların yerli üreticileri fiyatlarını indirmek zorunda kalmışlar ve nihayet üretim maliyetlerini düşük tutmak ve rekabet edebilirliklerini sürdürebilmek için üretim faaliyetlerini Çin'e taşımaya başlamışlardır. Çin ve Uzak Doğu menşeli düşük ve orta derece teknolojik mallar Japonya gibi yüksek korumacı ülkelerdeki

Çin'in ihraç mallarının düşük fiyatları ithalatçı ülkelerin tüketici fiyat endekslerini şu üç ticarî kanalla düşürebilir (Kamin, Marazzi and Schindler, 2004):

1) Çin'den gelen ucuz nihai mallar ithalatçı ülkenin tüketici fiyat endeksinin doğrudan düşürür.

2) Çin'den gelen ucuz nihai mallar ithalatçı ülkedeki tüketici fiyat endeksinin üretim maliyetlerini düşürmek yoluyla dolaylı olarak etkiler. Düşük fiyatlı Çin malları nominal ücretleri ve üretici fiyatlarını düşürür. Ayrıca, Çin'den ithal edilen düşük maliyetli ara-mallar işçilik-dışı maliyetlerin de azalmasına yol açar.

3) Düşük fiyatlı Çin ihraç malları, diğer ülkelerin ve ithalatçı ülkenin mallarına olan talep ve fiyatları da etkiler. Ucuz Çin mallarından kaynaklanan rekabet ithalatçı ülkenin ve diğer ülkelerin benzer mallarının fiyatlarını düşürür.

Bu çalışmada, enflasyon ile ticarî dışa açıklık ve bir ülkenin Çin'den yaptığı ithalatın ilgili ülkenin toplam ithalatına oranı arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Çalışmanın hipotezini

“1990'lı yıllarda gözlemlenen global entegrasyon ve liberalizasyon ile birlikte Çin'in ekonomisini dış ticarete daha çok açması enflasyon ile dışa açıklık arasındaki ters yönlü ilişkiyi güçlendirmiştir” tespiti oluşturmaktadır.

Data ve Metodoloji

Bu çalışmada temel model olarak Romer (1993) modeli kullanılmıştır. Bir ülkenin enflasyon oranındaki (TFE) (logaritmik formda) değişmeyi açıklamak için 3 değişkenin logaritmik transformasyonları kullanılmıştır: İthalat Oranı (ITHO), Kişi Başına Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (KBGSYH), Dışa Açıklık (DIŞA). Çalışmada kullanılan değişkenler konu ile ilgili iktisat literatüründeki daha önceki çalışmaların, datanın bulunabilirliği ve çalışmanın temel hipotezi çerçevesinde seçilmiştir.

TFE, tüketici fiyat endeksindeki değişmelerdir. İthalat oranı, bir ülkenin Çin'den yaptığı ithalatın o ülkenin toplam ithalatına oranlanmasıyla hesaplanmıştır. Kişi Başına Gayri Safi Yurt İçi Hasıla, bir ülkenin Kişi Başına Yurt İçi Gayri Safi Milli Hasılası'nın dolar cinsinden ifadesidir. Dışa açıklık, bir ülkenin ithalat ve ihracat toplamının o ülkenin sabit fiyatlarla Gayri Safi Yurt İçi Hasıla'sına oranlanmasıyla hesaplanmıştır.

oluşmaktadır.³ Bu varsayımın yapılmasının nedeni, bir ülkenin Çin'den yaptığı ithalatın o ülkenin tüketici fiyatları endeksine yaptığı etkilerinin görülebilmesi için ithalat oranının belli bir süre boyunca artmasının gerekmesidir.

Romer (1993)'ün modelini temel alarak ve dengeli panel data kullanarak aşağıdaki tek ve çok değişkenli Sabit Etki Modeli (Fixed Effect Model: FEM).

$$LOGTFE_{it} = \beta_1 + \beta_2 LOGITHO_{it} + u_{it}$$

$$LOGTFE_{it} = \beta_1 + \beta_2 LOGITHO_{it} + \beta_3 LOGKBGSYH_{it} + \beta_4 LOGDIŞA_{it} + u_{it}$$

ve aşağıdaki tek ve çok değişkenli Stokastik Etki Modeli (Random Effect Model: REM) kullanılmıştır.

$$LOGTFE_{it} = \beta_1 + \beta_2 LOGITHO_{it} + \epsilon_i + u_{it}$$

$$LOGTFE_{it} = \beta_1 + \beta_2 LOGITHO_{it} + \beta_3 LOGKBGSYH_{it} + \beta_4 LOGDIŞA_{it} + \epsilon_i + u_{it}$$

it alt indisi ilgili değişkenin i 'inci ülke için t yılındaki değerini ifade etmektedir. ϵ_i ülkeye özgü modelde içirilmeyen açıklayıcı faktörlerin etkisini göstermektedir. u_{it} regresyon modelinin hata terimidir.

LOGTFE: Tüketici Fiyat Endeksinin logaritmik transformasyonudur.⁴

LOGITHO: İthalat oranının logaritmik transformasyonudur. LOGITHO oranının önündeki katsayının işaretinin negatif olması beklenmektedir.

³ Örneklemeye dahil 44 ülke ve değişkenler arasındaki korelasyon matrisi aşağıdadır:

Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Arjantin, Avustralya, Bangladeş, Benin, Brezilya, Burundi, Danimarka, Endonezya, Fransa, Fildişi Sahili, Filipinler, Gambiya, Güneç-Bissau, Güney Kore, Hindistan, Hollanda, Hong Kong, İran, İspanya, İtalya, Japonya, Kenya, Madagaskar, Malezya, Mali, Mauritius, Mısır, Nijerya, Norveç, Pakistan, Polonya, Senegal, Sri Lanka, Suriye, Şili, Tanzanya, Tayland, Tunus, Togo, Uruguay, Ürdün, Yeni Zelanda.

Tablo 13: Korelasyon Matrisi (Gözlem Sayısı: 352)

	LOGTFE	LOGKBGSYH	LOGITHO	LOGDIŞA
LOGTFE	1	-0.129	-0.202	-0.220
P- değeri		0.016	0.000	0.000
LOGKBGSYH	-0.129	1	0.052	-0.026
P- değeri	0.016		0.332	0.626
LOGITHO	-0.202	0.052	1	0.159
P- değeri	0.000	0.332		0.003
LOGDIŞA	-0.220	-0.026	0.159	1
P- değeri	0.000	0.626	0.003	
Gözlem Sayısı	352	352	352	352

⁴ Bazı ülkelerin enflasyon oranları negatif değer aldığından dolayı, değerlerin logaritmasını alabilmek için tüm gözlemlerin değerleri öyle kaydırılmıştır ki, kaydırılan rakamların en küçük değeri 0.001 olmuştur.

	Model 1A	Model 1B	Model 2A	Model 2B
Sabit Terim		4.775		4.787
		0.029		0.032
		[0.0000]		[0.0000]
LOGITHO	-0.085	-0.068	-0.088	-0.075
	0.024	0.019	0.026	0.020
	[0.0003]	[0.0003]	[0.0007]	[0.0002]
Gözlem Sayısı	384	384	352	352
R-Kare	0.337	0.029	0.335	0.040
Hausman Test İstatistiği	1.470	1.470	0.640	0.640
Hausman P-değeri	0.226	0.226	0.423	0.423

Not: Parametre tahminleri koyu siyah biçimde; standart hatalar yatık biçimde; p-değerleri köşeli parantezler içinde rapor edilmiştir.

	Model 1A	Model 1B	Model 2A	Model 2B
Sabit Terim		5.270		5.299
		0.141		0.157
		[0.0000]		[0.0000]
LOGITHO	-0.073	-0.060	-0.073	-0.064
	0.024	0.018	0.026	0.020
	[0.0024]	[0.0008]	[0.0049]	[0.0013]
LOGKBGSMH	-0.137	-0.015	-0.105	-0.017
	0.180	0.010	0.202	0.011
	[0.4483]	[0.1201]	[0.6033]	[0.1027]
LOGDIŞA	-0.203	-0.096	-0.251	-0.096
	0.090	0.030	0.106	0.032
	[0.0248]	[0.0014]	[0.0187]	[0.0031]
Gözlem Sayısı	384	384	352	352
R-Kare	0.352	0.086	0.353	0.090
Hausman Test İstatistiği	4.980	4.980	5.070	5.070
Hausman P-değeri	0.174	0.174	0.167	0.167

Not: Parametre tahminleri koyu siyah biçimde; standart hatalar yatık biçimde; p-değerleri köşeli parantezler içinde rapor edilmiştir.

Tablo 11'de görüldüğü üzere, LOGDIŞA'nın önündeki katsayının işareti, daha önceki çalışmalarda da bulunduğu gibi, iki modelde de %1 anlamlılık düzeyinde negatif olarak bulunmuştur. TFE ile LOGKBGSMH arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Campillo, Marta ve Jeffrey A. Miron, "Why Does Inflation Differ across Countries?", Ed. Christina D. Romer ve David H. Romer, *Reducing Inflation: Motivation and Strategy*, Chicago: University of Chicago Press, 1997.

Cox, Michael ve Jahyeong Koo, "China: Awakening Giant", *Federal Reserve Bank of Dallas Review*, 2003.

Dornbusch, Rudiger ve Alberto Giovannini, "Monetary Policy in Open Economy", Ed. Benjamin M. Friedman ve Frank H. Hahn, *Handbook of Monetary Economics*, Amsterdam:North Holland, 1990.

Economist Intelligence Unit, *Country Profile: China 1997*, United Kingdom London, 1997.

Economist Intelligence Unit, *Country Profile: China 2003*, United Kingdom London, 2003.

Euromonitor, *World Marketing Data & Statistics*.

Fischer, Stanley. "Rules versus Discretion in Monetary Policy", Ed. Benjamin M. Friedman ve Frank H. Hahn, *Handbook of Monetary Economics*, Volume 2, Amsterdam: North-Holland, 1990, s. 1155-84.

Gruben, William C. ve Darryl McLeod, "The Openness-Inflation Puzzle Revisited", *Applied Economic Letters*, 11, 2004, s. 465-468.

International Monetary Fund, *World Economic Outlook*, September, Washington D.C., 2003.

Kamin, Steven B., Mario Marazi ve John W. Schindler, "Is China Exporting Deflation?", Board of Governors of the Federal Reserve System, *International Finance Discussion Papers No. 791*, January, 2004.

Karras, Georgios, "Openness and the Effects of Monetary Policy", *Journal of International Money and Finance*, 18, 1999, s. 13-26.

Kyland, Finn E. ve Edward C. Prescott, "Rules rather than Discretion: The Inconsistency of Optimal Plans", *Journal of Political Economy*, 85 (June), 1977, s.473-92.

Lane, Philip R., "Inflation in Open Economies", *Journal of International Economics*, 42, 1997, s. 327-47.

Lardy, Nicholas, *Foreign Trade and Economic Reform in China, 1978-1990*, New York: Cambridge University Press, 1992.

Marubeni Research Institute, *Is China Exporting Deflation Globally, Hollowing-out Japan?*, March, 2003.

Naughton, Barry, "China's Emergence and Prospects as a Trading Nation," *Brookings Papers on Economic Activity* 2, 1996, s. 273-343.

Obstfeld, Maurice ve Kenneth Rogoff, *Foundations of International Economics*, MIT Press, 1996.